

# ממלכת התורה

מרכז מוסדות מישקולץ

ישיבת "זכרון אליעזר"

סלנט 8, קדושי מישקולץ 4

• פתח-תקוה •

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א



## הושע נא!

בס"ד

### ערב סוכות תשע"ט

בפרס תג הסוכות הבעל"ט, שמחים אנו שוב כבטמ"ד להגיש לציבור הרחב את בטאון 'ממלכת התורה' - יצירת המופת ורבת התהילה שע"י מרכז מוסדות מישקולץ - ישיבת 'זכרון אליעזר' - מבצר התורה הגדול בעירנו פתח-תקוה.

גיליון זה מצטרף לסדרת הגיליונות שיצאו עד עתה לאור, והתקבלו באהדה רבה בקרב כל שכבות הציבור.

גם גיליון זה כקודמיו מכיל אוצר בלום של פרפראות ורעיונות בהירי טבט ממשנתו של מרן אדמו"ר שליט"א, שזכה שתורתו הפכו לנחלת הכלל ומידע חשוב על הנעשה בממלכת התורה, ובמערכת הכשרות המהודרת של בד"ץ מישקולץ, אשר בוודאי יביא תועלת והנאה מרובה לציבור הקוראים.

בברכת

מועדים לשמחה

המערכת

### זמני תג הסוכות

זמני אאת הדין	זמני מניסת הדין
ירושלים: 7:10	ירושלים: 5:59
תל-אביב: 7:12	תל-אביב: 6:14
חיפה: 7:11	חיפה: 6:05

### זמני שמחת תורה

זמני אאת הדין	זמני מניסת הדין
ירושלים: 7:01	ירושלים: 5:50
תל-אביב: 7:03	תל-אביב: 6:05
חיפה: 7:02	חיפה: 5:56

'ענף עץ עבות' - אלו ישראל. מה הדם זה, יש בו ריח ואין בו טעם, כך ישראל, יש בהם בני אדם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה.

'ערבי נחל' - אלו ישראל. מה ערבה זו אין בה לא טעם ולא ריח, כך ישראל, יש בהן בני אדם שאין בהן לא תורה ולא מעשים טובים.

ומה הקב"ה עושה להן, לאבדן אי אפשר, אלא אמר הקב"ה יקשרו כולן אגודה אחת, ויכפרו אלו על אלו. עכ"ל המדרש.

מתבאר לנו מכך, שהערבה שאין בה לא טעם ולא ריח, רומזת על אותם אנשים שאין בהם תורה, מצוות ומעשים טובים.

ולכן אנו מחברים את הערבה יחד עם שאר ארבעת המינים בחג הסוכות, בכדי שהערבה תשאף לתוכה מהתורה והמעשים טובים שיש בשאר המינים.

אולם בהגיענו ליום 'הושענא רבה', ואנו רואים שהערבה נשארה באותה מדרגה, בלא ששאפה לתוכה בכל מהלך ימי החג, שום טעם וריח - והיינו תורה, מצוות ומעשים טובים.

באים אנו אז ומבקשים מהקב"ה, 'הושענא רבה' - 'הושענא' - בבחינת 'מושיע', אותה ערבה שרומזת לאדם שהוא ללא תורה ומעשים טובים, הקב"ה לבד יושיע אותה, כי הרי אין לו שום זכות עצמי, כי הוא לא השקיל ללמוד במהלך ימי החג משהאר המינים, ולכן רק הקב"ה יכול לעזור לו.

כי לא ידח ממנו נידח

עומדים אנו בפתחם של ימי חג הסוכות הנעלים, בו ניטול יחד כל בית ישראל את ארבעת המינים ונתפלל את תפילות ה'הושענות'.

את ימי חג הסוכות יתתם היום הקדוש 'הושענא רבה'.

קולמוסים רבים נשתברו, מהו משמעות הלשון 'הושענא רבה'?

ביאור מתוק ונפלא הסביר על כך ב"ק מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א:

בכל יום בתפילת שמונה עשרה אנו מתפללים "מלך עוזר ומושיע ומגן..."

ולכאורה מהו כפל הלשון, 'עוזר' ו'מושיע'? וביאר רבי שלמה גנצפריד ז"ע בספרו אפריון, 'ש'עוזר' ו'מושיע' שני דברים נפרדים הם.

'עוזר' - הכוונה היא, לאדם שיכול לעזור לעצמו קצת, אבל הוא זקוק שגם אחרים יעזרו לו.

ואילו 'מושיע' - הכוונה היא, לאדם שהיבטים לעזור לו, כי הוא לבד אין לו שום אפשרות לעזור לעצמו, ומבקש הוא להיוושע על ידי אחרים. עכ"ל בעל האפריון.

וידועים דברי המדרש (ויקרא רבה ל, יב) 'פרי עץ הדר' - אלו ישראל. מה אתרוג זה, יש בו טעם ויש בו ריח, כך ישראל, יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים.

'כפות תמרים' - אלו ישראל. מה תמר זה, יש בו טעם ואין בו ריח, כך ישראל, יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים.







הוהר הק' (ח"ג קג) שהסוכה נקראת 'צילא דמהימנותא', דהיינו צל האמונה, וכשאנחנו יושבים בצל הסוכה אנו נמצאים תחת חסותו של הקב"ה. ולכן כשאדם עדיין מחפש מ"ס ת"מ על 'צילא דמהימנותא' נחשב כאילו עדיין הוא - שקוע בתוך חומריותו, אדם עדיין לא הגיע להשגה האמיתית של מצוות סוכה.

ה" שהיא מידת הרחמים? ואפשר לתרץ על פי דברי ה'קדושת לוי מברדיטשוב זי"ע, שאם אדם בא להתפלל על עצמו או על חבירו, כשביל חסרון כל שהוא, יכול לפעמים להיווצר מצב, שתפילתו לא תתקבל ח"ו, כי אם אותו אדם נכשל ח"ו בעבירות, או אותם מקטרגים שנבראו מעבירות שעשה, עולות למעלה ומקטרגות עליו, ומונעות מתפילותיו להתקבל.

אולם העצה להתגבר על אותם מקטרגים היא, להתפלל לה' ולבקש שיושיע אותו, משום שלשכינה יש צער אם ליהודי יש צער, כמאמר חז"ל (סנהדרין טו.) כשישראל בצער שכינה אומרת 'קלני מראשי, קלני מזרועי'. ואם כוונת המתפלל תהיה על צער השכינה, מובטח לו שיתקבל תפילתו, משום שעל תפילה כזו, לא יוכלו המקטרגים לקטרג, כי זו תפילה על כבודה של השכינה, וממילא תתקבל מיד תפילתו. עכ"ל. ועל פי זה נבין מדוע אנו אומרים 'הושע נא למענך אלקינו'. כי התפילה שלנו היא 'למענך' על צער השכינה, ואז גם 'אלקינו' שהיא מידת הדין לא יכולה לקטרג עלינו, מכיוון שאנו מתפללים על צער השכינה, וממילא אז גם אנו ניושע.

### העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשהה בתוך הבית. (סוכה טו)

ולכאורה צריך להבין למה אומרת המשנה כאילו עשהה בתוך הבית, ולא אומרת פסולה? ואפשר לבאר, על פי דברי

### שנה טובה ומתוקה

כתב הרמ"א (סימן תקפג): נוהגים לאכול בליל ראש השנה תפוח מתוק בדבש ואומרים שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. ומנהג ישראל הוא להטביל בדבש דבורים דווקא. ונשאלת השאלה למה לא בדבש תמרים שהוא אחת משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל? אלא כידוע, לדבורה יש את החלק הטוב שהוא הדבש וחלק הרע שהוא העוקץ. לכן אנו בימים קדושים אלו טובלים דווקא בדבש דבורים. כי אנו מבקשים מהקב"ה שגם הדברים שנראים לנו - בשד ודם, עוקצים וכואבים יהפכו לנו למתיקות.

### עצתו אמונה, פעולתו אמת

(מתוך הפיוט בתפילת ר"ה ויה"כ)

לפעמים מתעוררות אצל האדם שאלות על דרכי הקב"ה ח"ו, אך הכל נובע מחוסר אמונה אמיתי בבורא עולם, כי אם אמונתו היתה חזקה, היה יודע שמאיתו יתברך לא תצא הרעה, וכל מה דעבדי רחמנא לטב עביד.

על כן אנו אומרים "עצתו אמונה" - עצתו של הקב"ה היא לחיות באמונה, ואז ממילא "פעולתו אמת" - תראה שכל פעולתו אמת - מה שעושה הקב"ה, הכל הוא אמת וישר.

### הושע נא למענך אלקינו

לכאורה צריכים להבין: א. מדוע אנו מבקשים 'הושע נא למענך', הלא אנו מבקשים עבורנו, אם כן מהו הלשון 'למענך'? ב. מדוע אנו מבקשים למענך 'אלקינו', הרי אלוהים הוא מידת הדין, מן הראוי היה לבקש 'למענך

### שמחת תורה

למה מתחילים את התורה בשמחת תורה ולא בשבועות שהוא תג מתן תורה, או בראש השנה יום בריאת העולם?

ידועה התפילה שאנו אומרים בכניסתנו לסוכה, ובתוכה הבקשה: "ובזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצוותיך ארובה, יחשב לי זאת כאילו הרחקתי גידוד, והרב כסנני מעוני ומחסאתי טהרני". זאת אומרת, שחלק מהעניין לצאת לסוכה היא גלות מסוימת, שבזאת תכופר עונותינו.

והנה ידוע, שבשביל לזכות לקנין בתורה צריכים לקיים את "הוי גולה למקום תורה", כדברי המשנה באבות (פרק ד) "רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה, ואל תאמר שהיא תבוא אחרך, שחברך יקיימנה בידך, ואל בינתך אל תשען". ולכן רק אחרי חג הסוכות, בו אנו נמצאים כביכול בגלות, אחרי שהרחקנו גידוד לסוכה וקיימנו "הוי גולה", אז אנו יכולים לקבל את התורה ולתחילה מחודש שתהיה נקנית בלבנו כדבעי.

### אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוהים אין עוד מלבדו

יהודי צריך לדעת, כי כל מה שיש לו הוא מאתו יתברך, ולא יכול לגעת במה שמוכן לחבירו, או לקבל יותר ממה שהוקצב לו משמים, כדברי חז"ל "כל מזונותי של אדם קצובות לו מראש השנה עד ראש השנה".

וזה הפירוש: "אתה הראת לדעת" - אדם צריך לדעת, "כי ה' הוא האלוהים" - הכל מאתו יתברך. "אין עוד" - אי אפשר לקבל עוד. "מלבדו" - ללא שהקב"ה בלבד יתן לו.

תורה ותפילה, להרבות עוד יותר קירוב ושמחה בעם ישראל, וזהו זהו רגילותם וגמיירתם!

### הושע נא למען פארך

טובא בגמרא (ברכות ו.) שהקב"ה מניח תפילין. ומה כתוב בתפילין של הקב"ה? "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ואילו בתפילין של עם ישראל כתוב "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד". כלומר שהקב"ה משתבח בשבח של ישראל, ועם ישראל משתבח בשבח של הקב"ה.

והתבטא על כך רבי לוי יצחק מברדיטשוב ואמר: בורא עולם, אם אתה מקבל את בניך - עם ישראל כמו שהם, על אף החסרונות שבהם, הרי התפילין שלך כשרות, ונכון מה שכתוב שם "ומי כעמך ישראל"... אבל אם חלילה, אינך מקבל את בניך כמו שהם, הרי התפילין שלך פסולות...

וזה אנו מתפללים להקב"ה: "הושע נא למען פארך" - בורא עולם עשה למען התפילין שלך שנקראים "פאר" כמו בא בחז"ל (יחזקאל כה, יז) "פארך חבוש עליך", שלא יהיו חס וחלילה פסולים. ועל כן הושע נא...

### הושע נא אדון המושיע בלחך אין להושיע

לכאורה מהו כפל הלשון, אדון המושיע, בלחך אין להושיע.

אפשר לומר שהכוונה, שאם אתה רוצה לזכות שאדון המושיע - אדון עולמים, יושיע אותך, זה רק כשתגיע להכרה אמיתית שרק הקב"ה בעצמו יכול להושיע אותך ולא בשר ודם. "אדון המושיע" מתי, כשתדע "בלחך אין להושיע", שחזן מהקב"ה אין מי שיושיע אותך.

### בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות

צריך להבין מהו הלשון "האזרח" אשר לא מצינו בשום מצווה בתורה בלשון זה? אלא אחרי שעבר עלינו ראש השנה ויום הכיפורים שכולם עשו תשובה, וקיבלו עליהם מכאן ולהבא להשכיל ולהיטיב בעסקי שמים, עוזבים עם ישראל את ביתם והונם וכל קניני העולם הזה, ויוצאים לסוכה שהיא דירת עראי, להורות בזה שמשליכים מעליהם כל תענוגי העולם הזה ורצונם לחסות רק בצילו של הקב"ה.

והנה מובעו של אדם לחשוב שהוא אזרח, דהיינו תושב קבוע בעולם הזה. על כן אמרה התורה בלשון "כל האזרח" - אפילו מי שמחשיב את עצמו לתושב ואזרח קבוע בעולם הזה, צריך לדעת "ישבו בסוכות" - שכל העולם הזה הוא ישיבת עראי בלבד.

### להרבות כבוד שמים

מסופר בגמרא (סוכה מח:) מעשה בצדוקי אחד שניסך בחג הסוכות בבית המקדש, מים על גבי רגליו ולא על גבי המזבח, כנהוג. וכל העם רגמו אותו באתרוגים.

ויש להבין, למה רגמו העם את אותו צדוקי באתרוגים דווקא ולא בכל דבר אחר? ובכלל מדוע מדגישה לנו הגמרא שרגמו אותו באתרוגים, וכי מה אכפת במה רגמוהו?

אלא לרמוז לנו, וללמדנו יסוד לדורות. שאם יקומו עלינו שונאי תורה ולומדיה ויבואו להציר צעדינו, אל לנו לרגום אותם באבנים חלילה, אלא באתרוגים - היינו, להרבות עוד מצוות, להקים עוד מקום





# בחג נידונים על המים

והנה בראש השנה שהוא זמן של תשובה מיראה – מחמת אימת הדין, אז זדונות נעשים לאדם כשגגות. אולם בחג הסוכות שהוא זמן תשובה מאהבה – מחמת כך שעם ישראל מתקרב לבורא עולם, על ידי כך שהקב"ה מכניס אותנו בצל כנפיו בתוך הסוכה שהיא 'צילא דמהימנותא' – צל האמונה, אז הזדונות נעשים לו לאדם כזכויות.

ולכן צריך בורא העולם לדון מחדש בחג הסוכות את האדם על המים, מכיוון שנתרבו לאדם זכויות, על ידי כך שעשה תשובה מאהבה, והקב"ה ברחמיו חפץ להעניק לבניו אהוביו יותר ממה שפסק להם בראש השנה וביום כיפור, ולכן הוא דן אותם מחדש בחג הסוכות על המים בכדי להשפיע עליהם יותר...

מובא בחז"ל (ראש השנה טז.) "בחג נידונים על המים" – כלומר בחג הסוכות, נידונים עם ישראל על המים – גשמי הברכה.

ולכאורה צריך להבין, הרי המים הם בכלל חיי האדם ופרנסתו, ועליהם כבר נידון האדם בראש השנה ונחתם דינו על כך ביום כיפור, כמו שאנו מבקשים בימים הקדושים: 'כתבנו בספר חיים טובים'... 'כתבנו בספר פרנסה וכלכלה'?

ומה יש עוד לדון על המים בפני עצמם בחג הסוכות?

ביאור נפלא אמר על כך, כ"ק מרן אדמו"ר ממשיקולץ שליט"א:

שהרי ידוע מאמר חז"ל (יומא פו:) "העושה תשובה מיראה, זדונות נעשים לו כשגגות. והעושה תשובה מאהבה, זדונות נעשים לו כזכויות".



# תשובה מאהבה

מ ובא בחז"ל (עירובין יג:) שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל.

הללו אמרו, נוח לו לאדם שלא נברא, יותר משנברא, והללו אמרו, נוח לו לאדם שנברא, יותר משלא נברא.

נמנו וגמרו, נוח לו לאדם שלא היה נברא. אולם עכשיו שנברא, יפשפש במעשיו, וימשמש במעשיו.

ופירש המהרש"א (מכות כג:) – מהו הלשון "נמנו וגמרו" – והסביר, מנו וספרו את תרי"ג המצוות ומצאו, שהמצוות 'עשה' הם רמ"ח, ומצוות ה'לא תעשה' הם שס"ה.

ואם כן, יוצא לנו, שמצוות 'לא תעשה' הם מרובים על מצוות ה'עשה', ונמצא שהאדם קרוב יותר לעבור על התורה, מאשר לקיימה, ועל כן נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא. עכת"ד המהרש"א.

ולכאורה, לפי הסבר המהרש"א

גודל מעלת עשיית 'תשובה מאהבה' ושכרה לרגל חג הסוכות –

זמן תשובה מאהבה

מאת מרן אדמו"ר שליט"א – מתוך סדרת הספרים 'אור שלום' – כרך המועדים





# הפורש סוכת שלום

יאמר להם הקב"ה, מצווה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה. מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו.

ילך הקב"ה ויוציא חמה חזקה מנרתיקה, ואז כל אחד מאומות העולם יבעט בסוכתו ויצא.

ישב אז הקב"ה וישחק עליהן שנאמר (תהלים ב, ד) "יושב בשמים ישחק".

רואים אנו מכך, שעל ידי מצוות סוכה נסתמות טענותיהם של אומות העולם שטוענים למה לא כפה הקב"ה עלינו את ההר כגיגית, ואז יעשה שלום בעולם.

וזהו אם כן המשמעות של 'סוכת שלום', – שהסוכה תגרום לשלום בעולם.

"הפורש סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל" – תפילה שגורה בפי כל יהודי מדי שבת וחג. אך בחג הסוכות יש לכך משמעות מיוחדת.

אך לכאורה צריך להבין, מהו באמת הקשר בין סוכה לשלום?

ביאור נפלא אמר על כך מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א: מובא בחז"ל (עבודה זרה ב.) לעתיד לבוא מביא הקב"ה ספר תורה בחיקו, ואומר מי שעסק בתורה יבוא ויטול שכרו, מיד מתקבצים אומות העולם ומבקשים שכר, יאמר להם הקב"ה לא קיימתם את התורה! יאמרו אומות העולם להקב"ה, למה לא כפית עלינו את ההר כגיגית, כשם שכפית על עם ישראל בהר סיני?

# חוק או היגיון?



ישראל גם מקיימים מצוות חוקיות בלי טעם. ולפי זה נוכל להבין את דברי הפיוט:

'באין מליץ יושר מול מגיד פשע' – אם המקטרגים אומרים שאין לאדם מליץ יושר, מכיוון שלפי ההיגיון אין מועילה תשובה לאדם. אז 'תגיד ליעקב' – עבור בני יעקב, כן מועילה התשובה. משום 'דבר חוק' – כי גם עם ישראל מקיימים חוקים שהם בלי טעם, 'ומשפט' – כפי שהם מקיימים משפטים שיש בהם טעם, ולכן מועילה להם התשובה.

מה עונשו, אמר להם יעשה תשובה ויתכפר לו".

ולמה הקב"ה כן מקבל תשובת עמו ישראל?

אלא מכיוון שעם ישראל מקיימים גם מצוות חוקיות בלי טעם, כגון פרה אדומה, שעטנז וכדומה, משום כך מועילה אצלם תשובה, שהיא גם בלי טעם והיגיון. כי הרי להבדיל אצל מלך בשר ודם, אם אדם חטא נגדו, על אף שהוא יבקש סליחה, הוא לא יפטר מהעונש.

ועל פי זה, מבואר הפסוק (תהלים קמח, יט) 'מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטי ישראל'. 'מגיד דבריו' – הקב"ה אומר דבריו, שיעשו תשובה, 'ליעקב' – רק ליעקב דהיינו בני ישראל, ולמה משום 'חוקיו' ל'ישראל' – משום ש

באין מליץ יושר מול מגיד פשע, תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט, וצדקנו במשפט המלך המשפט. (מוסף לימים הנוראים)

צריך להבין את משמעות הפיוט, 'באין מליץ יושר מול מגיד פשע'. למה אם אין לאדם מליץ יושר על פשעיו, אז 'תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט' – שבזכות זה, יהיה 'צדקנו במשפט'. מה יועיל לאדם – 'תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט'?

וביאר מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א: כי הרי מצוות תשובה, היא חוק בלי טעם, כי מצד ההיגיון לא מועילה תשובה לאדם שחטא כנגד הקב"ה, כמאמר חז"ל (ירושלמי מכות ב, ו) "שאלו לנבואה, נפש החוטא מה עונשו, אמרה להם, נפש החוטאת, היא תמות ח"ו. ורק הקב"ה ברוב רחמיו מקבל תשובת עמו ישראל, כהמשך דברי חז"ל (שם) "שאלו להקב"ה, נפש החוטא





## חזון-נדי תורה

**ב** נביא זכריה מובא, שמלחמת גוג ומגוג תהיה בחג הסוכות כדכתיב (זכריה יד, טז) "והיה כל הנותר מכל הגויים הבאים על ירושלים, ועלו מידי שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות, ולחוג את חג הסוכות". וביאר (שם) הרד"ק, שבחג הסוכות תתקיים מלחמת גוג ומגוג, ועם ישראל יראו נפלאות מאת ה', לכן יבואו מידי שנה כל הגויים שראו את נפלאות ה', לחוג את חג הסוכות בירושלים. וכן ביאר שם המצודת דוד.

כמו כן מובא בטור (אורח חיים סימן ת"צ) שלכן קורים בשבת חול המועד סוכות, את ההפסדה של מלחמת גוג ומגוג, כי אז הזמן של מלחמת גוג ומגוג.

ולכאורה קשה, הרי נפסק ברמב"ם (הלכות מלכים פרק ז' הלכה י') וזה לשונו: אלו אין יוצאים למלחמה כל עיקר, ואין מטריחין אותם לשום דבר בעולם: הבונה בית ולא חנכו וכו', אין יוצא מביתו למלחמה עד תום שנה. עד כאן לשונו.

ומובא בחז"ל (סוכה ז.) שיטת התנאים: רבי, רבי יאשיה, רבי יהודה, רבי שמעון, רבן גמליאל, בית שמאי, רבי אלעזר, ואחרים, כולם סוברים שסוכה צריכה להיות דירת קבע.

ומבואר בהלכה (שולחן ערוך יורה דעה סימן רפ"ו הלכה יא') שסוכה פטורה

ממזוזה, וכתב הבית יוסף (שם) שסוכה פטורה ממזוזה כי אנו פוסקים כשיטות החכמים שסוכה היא דירת עראי, אבל לשיטות התנאים שסוברים שסוכה היא דירת קבע, תהיה הסוכה חייבת במזוזה, כי לשיטתם הסוכה שהיא דירת קבע נקראת בית, ובית חייב במזוזה כדכתיב (דברים ו, ט) "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך".

ואם כן קשה, לשיטת התנאים שסוכה צריכה להיות דירת קבע, איך יוכלו לצאת בני ישראל להלחם במלחמת גוג ומגוג בחג הסוכות, הרי כל אדם בנה סוכה בחג, והסוכה הרי נקראת בית, והרמב"ם הג"ל פסק, שכל מי שבנה בית לא יוצא למלחמה שנה שלימה.

ולכאורה היה אפשר לתרץ, שהרי מבואר בחז"ל (סוכה ג.) שבית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות אין חוזרים בשבילו מהמלחמה, וכן נפסק ברמב"ם (הלכות מלכים פרק ז' הלכה ה'). אולם שיעורו של סוכה היא, ראשו רובו ושולחנו, דהיינו שבעה טפחים על שבעה טפחים, כמבואר בחז"ל (סוכה ג.) וכן נפסק בהלכה (שולחן ערוך אורח חיים סימן תרל"ד סעיף א'). ואם כן אפילו אם הסוכה נחשבת כדירת קבע וחשובה כבית, עם כל זאת אין איסור לאדם לצאת למלחמה לאחר שבנה את סוכתו, כי הסוכה כבר כשרה אפילו בפחות מארבע אמות, ואין על בית פחות מארבע אמות דין זה שחוזרים בשבילו מהמלחמה.

אולם אי אפשר לתרץ כך, כי רבי שסובר שסוכה צריכה להיות דירת קבע, סובר (סוכה ח:) שסוכה כן צריכה להיות ארבע אמות על ארבע אמות, ואם כן לשיטתו הדרא קושיא לדוכתא.

ולכאורה היה אפשר לומר שהרי בחז"ל (שבת סג.) נחלקו חכמים ורבי אלעזר, איך תתקיים המלחמה בימות המשיח. שיטת חכמים שכלי המלחמה יתבטלו בימות המשיח, והמלחמה תתנהל בדרך ניסי ושמיימי. מה שאין כן רבי אלעזר סובר, שכלי המלחמה לא יתבטלו לעולם, והמלחמה תתקיים בכלי מלחמה רגילים.

ואם כן אפשר לתרץ, שרבי סובר כחכמים, שהמלחמה תתקיים בדרך ניסי ושמיימי, וממילא בני ישראל לא יצטרכו לצאת למלחמה כלל, ויוכלו כל בני ישראל לקיים מצוות סוכה כהלכתה.

אולם לפי רבי אלעזר שסובר שמלחמת ימות המשיח תתקיים בכלי המלחמה הרגילים, והוא גם סובר שסוכה צריכה להיות דירת קבע כנ"ל, הדרא קושיא לדוכתא.

ולכאורה היה אפשר לומר, שהרי במלחמת מצווה נאמר בחז"ל (סוטה מד:) שאפילו חתן וכלה יוצאים מחופתם למלחמה. ואם כן אפשר לומר שמלחמת גוג ומגוג היא מלחמת מצווה, ולכן כל אחד שיבנה את סוכתו, אפילו אם היא דירת קבע, עם כל זאת יצטרך לצאת למלחמה.

אולם בהגדרת 'מלחמת מצווה' נחלקו הראשונים. מדברי הרמב"ם (הלכות מלכים פרק ה' הלכה א') נשמע שמלחמת גוג ומגוג נחשבת כמלחמת מצווה. אולם שיטת רש"י, והרמב"ם בפירוש המשניות (סנהדרין א'-ה) ורבינו עובדיה מברטנורא (סוטה פרק ח' משנה ז') שמלחמת גוג ומגוג אינה נחשבת למלחמת מצווה. ואם כן לשיטתם חזרה קושייתנו.

ואפשר היה לתרץ, שהרי מובא בחז"ל (סוטה מג:) כרם של שני שותפים אין חוזרים עליו מהמלחמה. ולמד מכך הל'לם משנה' (הלכות מלכים פרק ז' הלכה ו') שאותו דבר הוא בבית, אם יש לו שני שותפים, אין חוזרים בשבילו מהמלחמה. ואם כן אפשר לומר שהרי מובא בחז"ל (סוכה כז:) 'כל ישראל יוצאים בסוכה אחת' כלומר, אפשר לאדם לצאת ידי חובה בסוכת שותפים. ואם כן לפי זה אפשר לומר, שלכן יוכל האדם לצאת למלחמה אפילו

לאחר שבנה את סוכתו, כי הרי על בית של שותפים, אין חוזרים עליו מהמלחמה.

אולם רבי אלעזר (שם) חולק על זה, וסובר שאין אדם יוצא בסוכתו של חבירו. ואם כן לשיטתו הדרא קושיא לדוכתא, כי הרי רבי אלעזר סובר כנ"ל, שסוכה צריכה להיות דירת קבע, ומצד שני סובר, שאין אדם יוצא בסוכתו של חבירו.

ונראה לומר, דהנה יש לחקור, לשיטת התנאים הג"ל הסוברים שסוכה צריכה להיות דירת קבע, מהי המשמעות של 'סוכה דירת קבע'.



# חידושי תורה



עם מרן הגר"ש אלישיב זי"ע

## ריתחא דאורייתא

מרנן ודבנן מתפלללים בסוגיות התורה  
עם מרן אדמו"ר שליט"א בספריו 'אור שלום'



עם מרן הגר"ש שיינברג זי"ע



עם מרן הגר"ש יוסף זי"ע



עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א



עם מרן הגר"ש דבליצקי זי"ע



עם מרן אדמו"ר מגור שליט"א



עם מרן אדמו"ר מבעלא שליט"א



עם מרן ראב"ד ירושלים שליט"א



בשיעור משותף עם מרן הגר"מ מיינשטיין זי"ע



עם מרן הגר"ש אייזנבאך זי"ע



עם מחותנו מרן האדמו"ר מלעלוב זי"ע



עם מרן נאב"ד ירושלים שליט"א



עם מחותנו מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א

לא שווים בדעתם, כי רק לפי רבי צריך להיות הסוכה מינימום ארבע אמות.

והנה במזווה נפסק בהלכה (שולחן ערוך יו"ד סימן רפ"ו סעיף יג') שרק בית שיש בו ארבע אמות על ארבע אמות חייב במזווה. רואים אנו מכך, שבכדי שיקרא שם בית להתחייב במזווה, הוא רק כשיש בו השתמשות של בית. אולם כשהבית אין בו ארבע אמות אף על פי שהדפנות בנויות בצורת קבע אינו נחשב לבית ואינו חייב במזווה.

והשתא יתורץ קושייתנו, כי כל הקושיא הייתה, לשיטת הסוברים שסוכה צריכה להיות קבע, והיא נחשבת לבית כפי שאנו רואים במזווה, ואם כן איך יוכלו בני ישראל לצאת למלחמה לאחר שבנה כל אחד את סוכתו.

אולם כל הקושיא נשארה רק לפי רבי אלעזר שסובר שאי אפשר לצאת בסוכתו של חבירו דהיינו סוכת שותפים, ועליו לא יהיה קשה, כי אותו רבי אלעזר סובר, שאף על פי שהסוכה היא דירת קבע, עם כל זאת, היא אינה נחשבת לבית, בכדי שלא יצא למלחמה, מכיוון שרבי אלעזר סובר שרק הדפנות צריכות להיות קבע, ולא ההשתמשות בסוכה צריכה להיות קבע, דהיינו ארבע אמות. ואם כן הסוכה לא נחשבת לבית לגבי שלא יצא האדם עליה למלחמה.

האם הכוונה שההשתמשות בסוכה צריכה להיות קבע, דהיינו שהסוכה צריכה להיות מינימום ארבע אמות בכדי שנוכל להשתמש בה תשמיש של קבע. או שהסוכה צריכה להיות פיזית קבע, דהיינו שהדפנות צריכות להיות עשויות בצורת קבע.

והנפקא מיניה יהיה, כשהדפנות של הסוכה יהיו בנויות בצורת קבע, אבל אי אפשר יהיה להשתמש בסוכה תשמיש קבע, מכיוון שאין בסוכה ארבע אמות.

ולכאורה היה אפשר לומר, שהחקירה תלויה בסיבת התנאים הסוברים (סוכה ח:)' סוכה צריכה להיות דירת קבע'.

רבי שסובר שם, שסוכה צריכה להיות דירת קבע, כי הסוכה צריכה להיות מינימום ארבע אמות, סובר, שההשתמשות בסוכה צריכה להיות קבע. מה שאין כן, שאר התנאים שם, רבי אלעזר, בית שטאי, רבי יאשיה, רבי יהודה, רבי שמעון, רבן גמליאל ואחרים, שסוברים שסוכה צריכה להיות דירת קבע, אבל הם לא מצריכים שהסוכה תהיה מינימום ארבע אמות, הם סוברים שהמשמעות של 'סוכה דירת קבע' היא, שהסוכה צריכה להיות פיזית קבע, דהיינו שהדפנות צריכות להיות עשויות קבע. וכדברי התוספות (שם ד"ה כולוהו) שכל התנאים, אף על פי שהם סוברים שסוכה דירת קבע, הם

(מתוך סדרת הספרים 'אור שלום' - כרך חידושי תורה,  
מאת מרן אדמו"ר שליט"א)

ספרי "אור שלום"





מרן אדמו"ר שליט"א בריקוד עם תלמידים וחסידים



## והיירת אך שמחה

שמחת בחגך, והיית אך שמח (דברים טז, יד - טו) הפסוק שמאפיין ביותר את חג הסוכות.

ולכאורה צריך להבין: הרי כל מקום שנאמר בתורה "אך" - זה בא למעט, כמאמר חז"ל (ראש השנה יז:). ומה אם כן, באה התורה למעט לנו כאן בציווי של, 'והיית אך שמח'? הרי אדרבה, השמחה אמורה לעלות על גדותיה, ולמה למעטה.

ביאור נפלא אמר על כך כבוד קדושת מרן אדמו"ר ממשיקולץ שליט"א: מובא בתהלים (יט, ט) "פקודי ה' ישרים משמחי לב" - היינו, התורה נותנת את השמחה האמיתית בלב האדם, ומי שאין לו תורה, אין לו שמחה אמיתית.

וזהו גם פירוש הפסוק (דברים כו, יא) "ושמחת בכל הטוב". 'ושמחת' - איך האדם יכול להיות בשמחה? 'בכל הטוב' - על ידי התורה שנקראת טוב, ככתוב (משלי ד, ב) "כי לקח טוב נתתי לכם, תורתי אל תעזבו".

והנה התורה היא כ"ב אותיות. אולם תיבת 'אך', היא כמניין כ"א.

וזהו אם כן הפירוש, 'ושמחת בחגך' - שמחת חג הסוכות תהיה לנו בשלמות על ידי התורה, שהיא השמחה האמיתית. אבל 'אך שמח' - אם יהיה לנו 'אך' - דהיינו רק כ"א אותיות, הכוונה שחסרה לנו התורה, אז 'אך שמח' - השמחה תתמעט.

## אמר רבי אליעזר מי שלא אכל ליל יום טוב הראשון בסוכה, ישלים בליל יום טוב האחרון.

(סוכה כז.)

מקשה הגמ' (שם) הרי ביום טוב האחרון שהוא שמיני עצרת, אסור ליישב בסוכה, משום איסור 'בל תוסיף'.

ואם כן, איך יכול האדם להשלים בליל יום טוב האחרון, את מצוות אכילת כזית, שהוא לא אכל ביום טוב הראשון בסוכה?

וביאר זאת מרן אדמו"ר ממשיקולץ שליט"א באופן נפלא: על פי דברי חז"ל (שבת לא.) 'מעשה בנכרי שבא לפני שמאי, ואמר לו, גיירני על מנת שתלטני את כל התורה כולה על רגל אחת, דחפו שמאי באמת הבניין שבידו.

בא לפני הלל, אמר לו הלל, דעלך סאני לחברך לא תעביד - מה ששנוא עליך, לא תעשה לחברך'.

והסביר רבי ישראל מרז"ק זי"ע, ששאלת הנכרי הייתה, מדוע על כל אחד משלוש הרגלים, נאמר בתורה הסעם לכך, כמו בחג הסוכות שכתוב בתורה (ויקרא כג, מג) "לטען ידעו דורותיכם, כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים".

אולם מדוע על רגל שמיני עצרת, שהוא רגל בפני עצמו, אין שום טעם? וזה מה ששאל אותו נכרי את שמאי והלל, 'למדני כל התורה כולה על רגל אחת' - כלומר, מהו הטעם של רגל שמיני עצרת?

על זה ענה לו הלל, טעמו של רגל זה הוא, 'דעלך סאני לחברך לא תעביד'. דהיינו, הרגל הזה מיועד, להיטיב עם הזולת, לתקן את הפירוד והמחלוקת שיש בכל השנה אצל עם ישראל, וביום הזה, אנו צריכים לתקן ולעשות תשובה על כך, ולכן באותו יום, אנו שמחים ורוקדים יחד, אחד עם השני, לתקן את אותם המחלוקות שהיה בינינו במהלך השנה.

וזהו הסעם של רגל - שמיני עצרת, שהוא יום טוב האחרון של החג: 'דעלך סאני לחברך לא תעביד' - כלומר מצוות 'ואהבת לרעך כמוך'. עכ"ל.

ולפי זה נבין, איך אפשר להשלים ביום טוב האחרון את הכוונות של יום טוב הראשון.

שהרי אמרו חז"ל (סוכה כז:): מכך שכתוב (ויקרא כג, מב) "כל האזרח בישראל ישבו בסכות" - לומדים אנו שכל ישראל ראויים ליישב בסוכה אחת. כלומר, חג הסוכות הוא זמן של אחדות, שכל ישראל יכולים לאכול וליישב ביחד בסוכה אחת.

ולכן, אם אדם לא השכיל להבין את המשמעות של חג הסוכות, שכל ישראל ראויים ליישב בסוכה אחת, עדיין יש לו אפשרות לתקן זאת ביום טוב האחרון - שמיני עצרת, שהוא זמן התיקון על פירוד הלבבות שהיה בינינו.

ולכן יכול האדם להשלים את מצוות האכילה בסוכה הרומזת לאחדות, בליל שמיני עצרת שהוא התיקון על היפך האחדות.



# בד"ץ מישקולץ

## הכשרות שכולם סומכים עליה!

בית דין צדק מישקולץ בפתח תקוה, רישומו ניכר בכל תחום ועניין בעיר, בתחום הכשרות, ההלכה וההשקפה.

כל הדברים הקשורים בדבר קיום היהדות בעיר נפסקים על שולחנו של הבד"ץ.

במושב בית דין מיוחד שותכנס בחודש אלול האחרון, שמעו חברי הבד"ץ בראשות מרן אדמו"ר שליט"א, סקירה מקיפה מראש בית הדין ורב מערכת הכשרות הגאון רבי יחזקאל ברגר שליט"א, על כל הנעשה במפעלים ובבתי העסק שתחת השגחתם, ועל הבקשות הרבות העומדות במוכירות הבד"ץ לקבלת ההכשר המיוחדת.



מרן אדמו"ר שליט"א עם מרנן הגאונים: רבי שריה דבליצקי זי"ע ורבי דוב זונבאנדר שליט"א במעמד פתיחת הבד"ץ

הבד"ץ החליט, על עוד שורה של חומרות חדשות וקפדניות לקבלת ההכשר, כראוי לגוף כשרות חזק ורציני שכל בני התורה והיהדות

בעיר פתח תקוה ומחוצה לה סומכים עליה. ציוין, כי בתי העסק שאצלם מתנוססת תעודת

המהדרין של בד"ץ מישקולץ, הם הומי אדם, והציבור הרחב נותן בהם אימון מוחלט. כי רק בבד"ץ מישקולץ תוכלו לראות נוכחות מאסיבית של משגיחים ומפקחי כשרות, שרוב לא דבק בהם, בכל שעות היממה ואף בשעות לא שגרתיות.

פרט חשוב נוסף שיש לציין הוא, כי בד"ץ מישקולץ הוא גוף הכשרות היחיד שאינו גובה אגרות כשרות עבור הבד"ץ, משום שמטרת הקמת הבד"ץ בעיר הייתה אך ורק למען חיווק וביצור חומת הכשרות והיהדות בפתח תקוה.

כי כך זה שכשרות היא 'שליחות' ולא ביזנס...

לשכת מרן אדמו"ר שליט"א ממישקולץ

להלן זמני קבלת קהל  
אצל מרן אדמו"ר שליט"א:

בימים: א'-ה' בין השעות: 19:30-21:30

בלשכה בבנין הישיבה,

רח' סלנט 8 מרכז העיר פתח-תקוה

בתאים מראש במזכירות: 0548-406-410

בית המדרש הגדול מישקולץ פתח-תקוה

להלן זמני השיעור והתפילות לשעון החורף:

- שבת קודש -

מנחה ע"ש: חצי שעה  
לאחר הדלקת הנרות  
שחרית: 8:00  
שיעור ברך הוי"ו-שבת אחרי צ"ע  
שעה לפני זמן הדלקת נרות  
מנחה ועריכת השולחן אחר הצהריים

- ימות החול -

תפילת שחרית: 8:00  
שיעור הקבוצה של  
מרן אדמו"ר שליט"א  
ברך הוי"ו בעיון  
לאחר תפילת ערבית  
תפילת מנחה: 10 דקות  
לפני השקיעה, וישיבת בומן

יד תומכת-חסדי שרה

ילדים רעבים, אלמנות יתומים והשפחות במשק  
בשיאות חזן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א  
רח' סלנט 8 פתח-תקוה 03-9344081



בתרומת ידך, הנך מושיע מאות משפחות ומאיר את ליבותם של ילדי ישראל.

**תרומה, תושיע ותיוושע!**

כל התורמים עד הושענא רבה

יעלו שמותיהם על שולחנו של מרן אדמו"ר שליט"א

להתברך ולהיוושע בפתקא טבא

לתרומות: ניתן להפקיד בחשבון בנק דיסקונט סניף 056 רח' הרצל פתח-תקוה מס' חשבון 57367  
ובטל: 03-9344081 או במשרדי מרכז מוסדות מישקולץ, רחוב סלנט 8 פ"ת

מעמד האדרת כבוד שמים  
וקירוב לבבות שפתח-תקוה  
טרם ראתה כמות

על פני הערכת  
המשטרה:

50 אלף איש צפויים להשתתף בשמחת בית השואבה הגדולה בישראל

## בחצר הקודש מישקולץ

### בראשות כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א

מנהיגה הרוחני של פתח-תקוה

כשריאות

"שבע ישראל - זה"ו  
הוא האלוקים" מזהדות לברחיקים  
בוצעות העיר פתח תקוה, מה שכרר  
העם הרחיקים מדרך המסורת.  
השנה תבוא גם ליד ביטוי ההתפתחות  
העניפה בחצר התפילות בעיר פתח  
תקוה, תחת שריים הנהגות הרטה של  
בכור קודש האדמו"ר שליט"א, בה  
חילל מהפכה רוחנית אדירה והפריח  
את השמחה, בנחישות ובמסירות נפש  
כל יתואר, על ידי הקמת מוסדותיו  
המפוארים החל מרשת החינוך  
מישקולץ לגיל הרך, תלמוד תורה,  
ישיבה לצעירים, ישיבה גבוהה, כוללי  
אברכים, בית דין צדק, בית הוראה  
ומערכת כשרות מהודרת, מפעלי תנועה  
וחסד ועוד, לצד המוסדות המפוארים  
מירושלים, אלעד ובהדר גנים, וואת  
מלבד הרבצת התורה ללא הפסקה  
והשפעת יסודות לכלל ישראל בכוח  
התורה שבו.

מהאריך ומהעולם בליווי תזמורת מורחבת,  
ביניהם ענקי הזמר: טיכאל שניצלר -  
ארה"ב, להקת הקינורלך, יניב בן כטיח  
ולחקהם.

בימים אלו הוקם בסמוך למקום האירוע  
חדר פיקוד, משותף לחצר התפילות,  
המשטרה, בד"א, כיבוי אש והעירייה, בו  
ניתן יהיה לשלוט על כל מהלך התגובה,  
ולאכסן את שלום הימנים. כמו כן,  
עיריית פתח תקוה, הציבה עשרות  
שירותים גיידים וברזי מים בכל מתחמי  
התגובה לרווחת האלפים.

מספר ערוצי תקשורת מהאריך ומהעולם  
כבר הציבו במקום עמדות שידורים, בכדי  
להעביר את האירוע הענק ושבתת החג  
בשידור חי לרחבי העולם היהודי.  
ציוין כי גודי הצניעות נשברים להפליא  
בכל מהלך התגובה, בפיקוח ובמסירות  
בד"ץ מישקולץ, דבר שאין לו אח ורע,  
באירוע בסדר גודל שכזה.

חלק מרגש ביותר במעמד כנידוי שנה  
הוא בסיום דבריו הנרגשים של האדמו"ר  
שליט"א, בו מקבלים קהל האלפים  
שבמקום "קבלת עול מלכות שמים"

במרכז מוסדות מישקולץ  
הולכות ובשלמות ההכנות  
לקראת המעמד האדיר של קירוב  
לבבות וקבלת עול מלכות שמים -  
תגנית שמחת בית השואבה המרכזית  
בישראל, שזעזך א"ה כנידוי שנה  
במוצאי חג ראשון של סוכות, יום שני  
ט"ו תשרי, ב"כיכר מישקולץ" צומת  
הירוקות סלנט-אחד העם, סמוך לבנין  
ישיבת מישקולץ שבמרכז העיר פתח  
תקוה.

הפעם זה הפך למסורת של שנים  
בתצור מישקולץ המעטירה, בו נוסלים  
חלק אלפים רבים מכל גווי הקשת  
הצבירות, הבאים כאחד לשמחת בשמחת  
החג ולהביע את הערכתם הרבה והנאמנה  
למוסדות מישקולץ - מבצר התורה  
והחסד בפתח תקוה, ולעמוד  
בראש מנהיג העדה בורן  
האדמו"ר שליט"א.

בחלק האומנותי  
יופיעו השנה  
גדולי הזמר



רבבות המשתתפים באירוע אשתקד







**מרכז מוסדות מישקולץ**  
סלנט 8 פתח תקוה

משטרת  
ישראל



עיריית  
פתח-תקוה

פתח תקוה  
מחלקת תחבורה



170

בעיר פתח תקוה וקבלת עול מלכות שמים

המעמד האדיר של קירוב וחזק לבבות

# שמחת בית השואבה המרכזית ביישראל

תתקיים א"ה

**במוצאי חג ראשון של סוכות**

יום שני ט"ו תשרי תשע"ט (24.9.18)

**ב"כיכר מישקולץ"**

צומת הרחובות סלנט - אחד העם, מרכז העיר פתח תקוה. בשעה 8:30 בערב

משא מרכזי:

כבוד קדושת גדול ישראל ותפארתו

**מרן אדמו"ר  
ממישקולץ שליט"א**

מנהיגה הרוחני של פתח תקוה  
שיאציל מברכותיו על קהל הרבבות

דברי ברכה:

ע"ד איציק ברוורמן  
ראש העיר פתח תקוה

ר"צ רוני אלשיך  
מפכ"ל משטרת ישראל

מי שלא ראה שמחת בית השואבה בחצר הקודש מישקולץ לא ראה שמחה מימיו  
את המעמד ינעו ענקי הזמר:

**מיכאל  
שניצלער  
להקת  
הקינדרלעך  
יניב  
משיח**

בליווי תזמורת המורחבת בהרכב מלא.

רחובות אחד העם - סלנט יסגרו לתנועה. מלחשטע להורות הסדרים ולכוחות המשטרה והבטחון  
- האירוע בפיקוח והכוונת בד"ץ מישקולץ -

קר ברוך

